



Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Västersjön, Torsby kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610252 Västersjön
Mittpunktskoordinat:	1315758 - 6758824
Totalareal:	1495 ha
Fastställd av Länsstyrelsen:	2006-03-15
Områdestyp:	området är utpekade enligt både Habitatdirektivet och Fågeldirektivet
Fastigheter:	Torsby kommun: Höljes 1:103, 1:105, 1:25, 1:342, 1:40 & 1:99 Uggleheden 2:11 & 2:14
Ägandeförhållanden:	Privat samt Bergvik Skog Väst AB

Beskrivning av området

Västersjöns Natura 2000-område består till stor del av ett stort myrkomplex av aapamyrskaraktär. Myrkomplexet består av strängflarckärr, svaga välvda mossar, sluttande mossar, topogena kärr, strängblandmyr, sumpskog och åmader längs meandrande vattendrag. Myrmarken uppvisar stora variationer både vad det gäller öppenhet och vegetationssammansättning. Översilade sumpskogar och rikkärr bjuder på intressanta och artrika växtsamhällen. Här påträffas arter som gräsull, strutbräken, kramsrams, ormbär, korallrot, gullpudra, fjälldunört, källört, tibast, tolta, lundstjärnblomma, knärot, ängsnycklar och spindelblomster.

Västersjöns myrkomplex har en flikig struktur vilket ger området karaktär av skog/myrmosaik. Skogen i och omkring myrkomplexet varierar kraftigt. Här finns torr tallskog, friska partier med blåbärsgrenskog, fuktiga barrblandskogar, gran- och blandsumpskogar, gråal- och björkkärr och tallbevuxna myrar. Skogsslutningen i områdets södra del innehåller många källsprång och bäckar. Källsprången är mycket artrika och hyser flera näringskrävande arter. Ett antal kalkgynnade mossor påträffas även, detta trots att inga kalkhaltiga jord- eller bergarter är kända i området.

Flera av de mindre fastmarksholmarna är av naturskogskaraktär. Vad det gäller skogsmarken kring myrkomplexet är den till stor del påverkad av äldre avverkningar. Trots avverkningar hyser Natura 2000-området ett flertal nyckelbiotoper med rik kryptogamflora. Här påträffas arter som gammelgranslav, norsk näverlav, violettgrå tagellav, vågig sidenmossa och vedticka.

Utöver höga botaniska värden i myrmark och sumpskogar är fågellivet av mycket stort intresse. Under 1980-talet genomfördes en länsomfattande myrfågelinventering vilken visade att Västersjön utgjorde Värmlands främsta myrfågelobjekt. Anledningen till den höga art- och individrikedomen är de öppna myrvidderna i kombination med förekomst av stora och små vattenytor samt de varierande skogsbestånden i myrmarkens närhet. Bland häckfåglar på myren kan nämnas trana, storspov, ljunpipare, grönbena, gluttnäppa och gulärta. I Västersjön finns en skrattmåskoloni (400 ex, 2005) där även dvärgmåss uppträtt under häckningstid. Siltrut har konstaterats häcka vid ett flertal tillfällen vilket är unikt för inlandet. I de omgivande sumpskogarna påträffas bl a tretåig hackspett och videsparv. Sammanlagt har omkring 150 fågelarter observerats i området. Fyndet av storlabb mitt i skrattmåskolonin (juni 2004) är särskilt uppseendeväckande.

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)	
		Rapporterad	Nytt förslag
3160	Dystrofa sjöar och småvatten	55	
7310	Aapamyror	750	870
91D0	Skogbevuxen myr	50	utgår*

*/Enligt ny definition av aapamyror ingår nu skogbevuxna myror som undertyp.

Ingående arter enligt fågeldirektivet

Artkod	Artnamn
A038	Sångsvan <i>Cygnus cygnus</i>
A104	Järpe <i>Bonasa bonasia</i>
A108	Tjäder <i>Tetrao urogallus</i>
A127	Trana <i>Grus grus</i>
A140	Ljunpipare <i>Pluvialis apricaria</i>
A166	Grönbena <i>Tringa glareola</i>
A241	Tretåig hackspett <i>Picoides tidactulus</i>
A338	Törnskata <i>Lanius collurio</i>
A409	Orre <i>Tetrao tetrix</i>

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Västersjön är att bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för de ingående naturtyperna och de ingående fågelarterna på biogeografisk nivå. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att specifika bevarandemål uppfylls.

I nedanstående tabell framgår bevarandemål för naturtyperna och fågelarterna inom Västersjöns Natura 2000-område.

Art/naturtyp	Bevarandemål**
Dystrofa sjöar och småvatten (3160)	<p><i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 55 ha omfattning.</p> <p><i>Strukturer och funktioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vattenkvalitet - Utbredning av vass och gungflyvegetation <p><i>Typiska arter</i></p>
Aapamyror (7310)	<p><i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 870 ha omfattning.</p>

	<p><i>Strukturer och funktioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Naturtypens täckningsgrad av de hydromorfologiska strukturerna strängar, lösbottnflaskar, mjukmattor och gölar ska bibehållas eller öka. - Täckningsgrad av träd och buskar är mellan 0-10 % på öppen myr. - Skogbevuxen myr (91D0) utgör cirka 90 ha av aapamyren. <p><i>Typiska arter</i> Förslag till uppföljningsbara arter: ljunpipare, grönbena och gulärta</p>
<p>Sångsvan (A038) Järpe (A104) Tjäder (A108) Trana (A127) Ljunpipare (A140) Grönbena (A166) Tretåig hackspett (A241) Törnskata (A338) Orre (A409)</p>	<p><i>Mål om populationsstorlek</i></p> <p><i>Livsmiljö</i></p> <p>Samma bevarandemål som naturtyperna 3160 och 7310</p>

**/Bevarandemål fastställs efter basinventeringen.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att ingående naturtyper och arter ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

3160 Dystrofa sjöar och småvatten

- Naturliga omgivningar med intakta strandvåtmarker och strandskog.
- Naturligt näringsfattigt och humusrikt, svagt surt vatten.
- Opåverkad hydrologi med bibehållen eller förbättrad vattenföring och flödesdynamik i vattendragen. Naturliga vattenståndsfluktuationer ska förekomma, negativ påverkan från tidigare och eventuella befintliga regleringar minimeras.
- Fria vandringsvägar i anslutande vattensystem är en förutsättning för att en del av naturtypens typiska arter.
- En naturlig artsammansättning utan främmande arter. Påtaglig minskning av naturtypernas typiska arter får inte förekomma. De typiska arterna reagerar relativt snabbt på naturtypernas hotfaktorer. Förekomsten av de typiska arterna utgör ett mått på naturtypens bevarandestatus.

7310 Aapamyror

- Omgivningar med intakt naturmiljö. Skogsbruk bör undvikas eller bedrivs med utökad naturvårdshänsyn i närheten av myrmarken.
- Opåverkad hydrologi och hydrokemi.
- Strukturer/formelement (strängar, höljor, gölar mm) bibehålls i samma omfattning och geografiska spridning. Undantag då förändringen är en positiv effekt av skötsel och restaureringsåtgärder eller då förändring beror på naturliga processer.
- Täckningsgraden av botten-, fält och buskskikt bör inte förändras nämnvärt. Undantag förändringar som kan klassas som naturliga eller en positiv effekt efter restaureringsåtgärd.
- Skötsel kan behövas i delar som riskerar att växa igen.

- Ingen påtaglig minskning av naturtypernas typiska arter. De typiska arterna reagerar relativt snabbt på naturtypernas hotfaktorer. Förekomsten av de typiska arterna utgör ett mått på naturtypens bevarandestatus.

91D0 Skogbevuxen myr (undertyp till aapamyrar)

- Skoglig kontinuitet (naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning hos de olika trädslagen).
- Naturvärden utvecklas huvudsakligen genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, t ex stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- Olika typer av substrat:
 - Död ved; grenar, torrakor, lågor mm i olika nedbrytningsstadier samt olika typer av bränd ved.
 - Gamla och grova träd med dithörande barkstruktur.
 - Lövträd av t ex asp, sälg och rönn.
 - Hålträd.

Substraten utgör viktiga livsmiljöer för kryptogamer och insekter. Vissa av substraten är även viktiga som boplatser för fåglar.
- Ostörd hydrologi, diken med avvattande effekt får ej förekomma.
- Påtaglig minskning av antalet typiska arter och deras populationer får inte ske.

A038 Sångsvan

Sångsvanen häckar i grunda, vegetationsrika vatten. Arten kräver god tillgång på undervattensväxter under häckningsperioden. Arten kräver relativt ostörda områden.

A104 Järpe

Järpen föredrar tät blandskog, ofta i anslutning till surdråg eller bäckar. Andelen lövträd bör ej understiga 10 %. En viktig födoresurs under vintern är alknoppar, alhängen samt björkhängen varför dessa måste finnas i området. I anknytning till födan krävs tillgång på skyddande vegetation till exempel tät ungskog av gran. God tillgång på insekter är mycket viktigt för kycklingarnas överlevnad. Järpen kräver revir på 25-50 ha och förekommer sällan i skogar mindre än 25 ha. Stannfågel.

A108 Tjäder

Tjädern kräver större sammanhängande skogsområden som innehåller en variation både då det gäller successionsstadier men även skogstyper. Arten förekommer sällan i områden under 25 km². Vintertid kräver tjädern äldre successionsfaser av talldominerad skog där den födosöker tallbarr och tallskott. På sommaren förekommer fågeln i varierande skogstyper, från gammal bärrik skog till nybildade hyggen. Våtmarksområden är även av stor betydelse för tjädern, främst på våren då hönan livnär sig på skott av tuvull men även som födosöksplats för kycklingarna, vilka livnär sig på insekter under de första veckorna. Förutom att tjädern kräver mycket stora varierande skogsområden är den starkt knuten till speciella spelplatser, till vilka den traditionsbundet besöker. Stannfågel.

A127 Trana

Tranan häckar på våta myrmarker, ofta omgärdade av sumpskog eller vatten för att boet skall vara oåtkomligt för marklevande rovdjur. Häckningen kan påbörjas redan i april. Tillgång till störningsfria områden är viktigt. Flyttfågel.

A140 Ljungpipare

Ljungpiparen häckar på den öppna myren. Arten kräver en öppen areal på mer än 30 hektar. Fåglarna kommer normalt till häckplatsen i april och påbörjar häckningen i maj. Flyttfågel.

A166 Grönbena

Grönbenan häckar på den fuktigare gräs- eller starrbevuxna delen av myren. Den kräver tillgång på öppet vatten och dyiga stränder. Fåglarna kommer normalt till häckplatsen i maj och påbörjar häckningen snart därefter. Flyttfågel.

A241 Tretåig hackspett

Den tretåiga hackspetten kräver häckningsmiljöer i form av skog med stort inslag av döda eller döende träd. Favoritmiljön hos arten är skog av naturskogskaraktär med inslag av lövträd, gamla hålträd och död ved. Arten häckar dock även på brandfält och i sumpskogar. Ett krav är rik förekomst av vedlevande insekter. En favorit hos hackspetten är barkborrar. Stannfågel.

A338 Törnskata

Törnskatan kräver tillgång på öppna marker med rik insektsförekomst på varma, solbelysta lokaler. Häckningslokalerna bör ha god tillgång på attraktiva insektsmiljöer i form av blommande och bärande buskar i kombination med öppna partier; jordbruksmark, hyggen eller andra öppna marker. Optimala hyggen för törnskatan är hyggen utan fröträd och/eller skärmar. Flyttfågel.

A409 Orre

Orren förekommer på myrar och myrarnas närmaste omgivning samt på tidiga successioner efter hyggen och skogsbränder. Liksom för de övriga skogshönsen är tillgången på insekter viktiga för kycklingarnas överlevnad. Björkknoppar är viktig diet under vintern. Orren finns i området hela året.

Hotbild – Vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Potentiella hot mot naturtyperna och arterna i Natura 2000-området Västersjön:

- Förändrad hydrologi av myrmark och vattendrag; genom avverkning och dikning samt andra markavvattande eller reglerande åtgärder. Förändrad hydrologi och hydrokemi i de yttre delarna av myren kan i värsta fall medföra effekter som påverkar större delar av myrmarken.
- Torvbrytning.

- Spridning av kalk, gödning och andra ämnen, vilka kan ge drastiska förändringar av vegetationens sammansättning.
- Ovarsamt skogsbruk utgör ett hot mot myrarnas bevarandevärden. Avverkning av närliggande fastmark och fastmarksholmar kan innebära näringsläckage ut på myren och att de hydrologiska förutsättningarna därmed förändras. Avverkning av sumpskogar och fuktigare skogspartier i sluttningar ner mot myren kan även förstöra myrmarkens naturliga vattenföring och vattenkemi. Vidare kan det finnas risk för markerosion.
- För flera av fågelarterna utgör fragmentering av skog ett hot. För att tillfredsställa fåglarnas krav krävs en god tillämpning av naturvårdshänsyn i det omgivande skogslandskapet. Exempel på hänsyn som kan vara aktuellt i detta fall är att eftersträva en begränsning av hyggens storlek, bevara lövträdsinslag i barrskogen under hela beståndets växttid samt lämna kvar grova lövträd, träd av hög ålder, döende och döda träd, hålträd och boträd. Bevarandet av fågelarterna bör ses ur ett landskapsperspektiv.
- Körning med skogsmaskiner eller dylikt kan direkt och indirekt (avvattande effekt) skada naturtyperna, speciellt mycket blöta partier. Skogsbilvägar och vägar i samband med avverkning ska undvikas över myren. Vägar i närheten av våtmarkerna bör även planeras och övervägas noggrant så att dessa inte påverkar Natura 2000-området negativt.
- Inplantering av främmande arter eller fiskstammar.
- Negativ förändring av vegetationen på grund av sur nederbörd och/eller ökat kvävenedfall.
- Exploatering i form av leder eller andra anläggningar kan skada objektet, antingen som en direkt effekt eller indirekt genom anläggningsarbetet. Upprättandet av leder över myrmark och blöt skogsmark bör därmed ske med stor försiktighet.
- Ovarsam skoteråkning.
- Ett alltför hårt tryck av besökare i närheten av de mer störningskänsliga fågelarternas häckningsplatser kan komma att innebära misslyckade häckningar.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att naturtyperna och fågelarterna i Västersjöns Natura 2000-område ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus.

Gällande regelverk 2006

- Tillståndsplikt eller förbud mot markavvattning (11 kap 13-14 §§ Miljöbalken).
- Koncession eller tillstånd krävs för torvbrytning (12 kap 1-2 §§ Miljöbalken, Lagen om vissa torvfyndigheter 1985:620).
- Strandskydd (100 meter) (7 kap 13-18 §§ Miljöbalken).
- Orre, järpe och tjäder får jagas på de tider som anges i bilaga 1 jaktförordningen (1987:905). I övrigt är fågelarterna fredade (3 § Jaktlagen 1987:259). Fredningen gäller också deras ägg och bon.
- Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder.
- Tillstånd krävs för utplantering av fisk (2 kap 16 § Fiskerilagen).
- Tillståndsplikt gäller enligt 7 kap 28 a § Miljöbalken för åtgärder eller verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett Natura 2000-område.

- Samrådspålikt gäller enligt 12 kap 6 § Miljöbalken för t ex skogsbruksåtgärder. *Vid samråds- och tillståndsärenden är det viktigt att beakta hela myrkomplexet, dvs även myrmark som ligger utanför Natura 2000-gränsen, samt myrkomplexets och vattendragens tillrinningsområde.*

Natura 2000-området saknar formellt skydd. Områdets hotbild bedöms dock som låg till måttlig. Bevarandeåtgärderna är därför inte brådskande men skall verkställas under perioden 2006-2010.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder:

1980 påbörjades en riksomfattande våtmarksinventering. Västersjöns myrkomplex och 25 andra myrar i Värmland bedömdes då ha så höga naturvärden att de kom med i Myrskyddsplanen för länet. Som en följd av detta har även Västersjöns myrkomplex tagits med i det europeiska nätverket av värdefulla naturområden, Natura 2000.

1999 antog riksdagen mål för miljö kvaliteten inom 15 områden som sedan utmynnade i de 15 Miljömålen. Dessa syftar till att vi inom en generation ska ha löst de stora miljöproblemen. Arbetet konkretiserades 2001-2002 genom att flera delmål antogs. Enligt det andra delmålet till miljömålet "Myllrande våtmarker" ska samtliga våtmarksområden i Myrskyddsplanen för Sverige ha ett långsiktigt skydd senast år 2010. På samma sätt står det i delmål ett till miljömålet "Levande skogar" att ytterligare 900 000 ha skyddsvärd skogsmark ska undantas från skogsproduktion till 2010.

Genom ett regeringsbeslut från 1999 har naturvårdsorganisationen (Naturvårdsverket genom Länsstyrelserna och kommunerna och Skogsstyrelsen genom Skogsvårdsstyrelserna) fått i uppdrag att säkerställa en del av den areal skyddsvärd skogsmark som ska undantas från skogsbruk samt skydda myrar i myrskyddsplanen. Säkerställandet ska ske genom användning av de olika verktyg som står till buds:

- Biotopskyddsområden (Skogsvårdsstyrelser)
- Naturreservat (Länsstyrelser och kommuner)
- Naturvårdsavtal (Skogsvårdsstyrelser)

Delar av skogen vid Västersjön är utpekade som nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Värdefulla skogsområden samt myrholmar och sumpskogar som inte kan avverkas utan att skada myrens värden ska säkerställas. Säkerställandet kan ske genom naturreservat, biotopskydd eller naturvårdsavtal. I övriga delar bör skogsbruk kunna bedrivas under förutsättning att generös hänsyn tas vid övergångszoner (skog/myr) samt vid körning med skogsmaskiner.

Markägare som berörs av eventuella förslag till åtgärder kommer att informeras för en diskussion om vilka åtgärder som är möjliga/lämpliga för ett långsiktigt bevarande av värdefull skog och myr inom området. I det här sammanhanget vill Länsstyrelsen poängtera vikten av att staten och markägarna har ett gemensamt ansvar inte bara för skogsproduktion utan också för naturvård i skogen. Åtgärder att diskutera kan därför handla om frivilligt sparande av områden, naturvårdshänsyn vid olika skogsbruksåtgärder, naturvårdsavtal, biotopskyddsområden och/eller naturreservat. När det gäller naturvårdsavtal, biotopskydds-

områden och naturreservat ersätter staten berörda markägare för de inskränkningar i skogsbruket som hänsynen till naturvård medför.

Om det visar sig att de störningskänsliga fågelarterna störs av besökare kan förordnande om fågelskyddsområde (tillträdesförbud 1 april – 31 juli) bli aktuellt i vissa delar. Läget vad det gäller störning från besökare är i dagsläget okänt.

Bevarandestatus idag

Bevarandestatus för ingående naturtyper

3160 Dystrofa sjöar och småvatten

Nationellt:

Bruna skogssjöar är den vanligaste sjötypen i Sverige. Många av sjöarna är drabbade av försurning, reglering eller annan påverkan. I Europa är sjötypen mindre vanlig vilket motiverar dess utpekande inom Natura 2000. Trots att de många påverkade sjöarna är naturtypen dystrofa sjöar inte hotad i Sverige. Det stora antalet bruna skogssjöar i kombination med befintligt svenskt regelverk säkerställer fortlevnaden av sjötypen i Sverige.

Västersjön:

Tre av Natura 2000-områdes vatten är klassade som naturtyp *dystrofa sjöar och vattendrag*; Abborrtjärnen, Västersjön och Östersjön. Kunskap småvattnens vegetation och djurliv är dock liten, undantaget fågellivet. Gemensamt för de tre småvattnen är att de ligger i myrkomplexet och att de omges av kärr.

Kring *Västersjön* finns stora partier med gungfly, vilka hyser täta starr- och fräkenbestånd. Bestånd av bladvass förekommer även i sjön. Tidigare sjösänkning har påverkat Västersjön negativt vilket har bidragit till igenväxning. Tack vare aktiva bävvar i Kanalen så har vattenståndet stigit i sjön. Huruvida igenväxning av sjön fortfarande pågår är osäker. Känt är att vattenståndsökningen gynnat fågellivet. Bevarandestatusen är okänd.

Vad det gäller *Abborrtjärn* och *Östersjön* är inga mänskliga ingrepp kända. Djur och växtlivet är till stor del okänt. Fågellivet är dock rikt. Bevarandestatusen torde vara gynnsam. Närmare inventering krävs dock för att bekräfta detta.

7310 Aapamyror

Nationellt:

Under 1900-talet har den totala arealen av mossar och kärr minskat i landet. Förlusten av naturtyperna beror främst på uppodling, storskaliga torvtäkter samt markavvattnande projekt. Trots exploateringen av myrmark finns idag stora arealer kvar, undantaget rikkärr. En stor del av myrarna är dock påverkade av mindre husbehovstäkter samt markavvattningsprojekt, påverkan som på sikt kan leda till att mossar bryts ner och/eller att de växer igen. Skadorna är mest förekommande på de mindre myrarna söder om Limes Norrlandicus och de bäst bevarade habitaterna är belägna i fjällen. Ökat kvävenedfall kan på sikt utgöra ett hot mot myrmarkerna. Ökad mängd kväve leder till igenväxning med beskuggning och ändrade konkurrensförhållanden som följd. Detta hot är i dagsläget inte aktuellt för de nordligt belägna myrmarkerna.

Västersjön:

Västersjöns myrkomplex utgör ett representativt exempel på naturtypen aapamyror. Komplexet består av en rad mosse- och kärrtyper. Karaktäristiskt för aapamyror är stora centrala kärrpartier samt förekomsten av strängflarkkärr och strängblandmyr, vilket stämmer väl in på Västersjöns myrkomplex. Kärrren uppvisar en bred variation med både buskkärr, skogskärr, öppna fattigkärr, källkärr och rikkärr. Myrkomplexets storlek, dess förekomst av olika myrtyper samt förekomst av småvatten och vattendrag gynnar ett rikt djur- och växtliv. Mest påfallande är det rika fågellivet. På myren häckar bland annat trana, ljunpipare, storspov, grönben och gluttsnäppa. Tidigare finns även uppgifter om att bläsand, årt, skedand och brushane hört till områdets häckfåglar. Hackspettar, skogshöns, rovfåglar och ugglor förekommer även.

Västersjöns myrkomplex är i huvudsak orört. Skadorna är begränsade till några avverkade fastmarksholmar, ett fåtal mindre dikningar samt gamla myrodlingar. I nord östra delen av området passerar en väg vilket medför lokal påverkan på myren. På vissa myrpartier finns även spår efter tidigare avverkningsvägar. Vidare har vissa delar av myrmarken hävdades under myrslåttrepoken. Från Västersjön finns en grävd kanal, kanalens negativa effekter har dock upphört då bävrar har dämt upp området och på så sätt åter höjt vattenståndet. Huruvida den tidigare sjösänkningen gett upphov till skador på myren är okänt och bör utredas. Då myrkomplexet ligger i ett skogslandskap som är starkt präglad av skogsbruk finns hyggen i nära anslutning till myrmarken. Negativa effekter från skogsbruket är dock okända.

Större del av aapamyrens areal torde uppfylla kraven för gynnsam bevarandestatus. Myrmarken bör dock inventeras närmare både vad det gäller tidigare mänsklig påverkan samt artförekomst och utbredning. Exempel på naturtypiska arter som är kända från tidigare inventeringar är dvärglumner, dybläddra, gräsull, gullpudra, källört, gluttsnäppa och ljunpipare.

Bevarandestatus för ingående fågelarter

A038 Sångsvan

Nationellt:

Under mitten av 1900-talet var sångsvanen en mycket sällsynt häckfågel på avsides belägna lokaler i Lappland och Jämtland. Under senare delen av 1900-talet har dock arten expanderat kraftigt. 1997 beräknades det svenska sångsvanbeståndet till 3 800 par och arten häckade i samtliga svenska län.

Det europeiska beståndet utanför Ryssland uppskattas till 8 000 par. BirdLife International placerar sångsvanen i SPEC kategori 4 vilket innebär att artens bevarandestatus är gynnsam och att mer än hälften av den globala populationen finns i Europa. Vi har därmed ett stort ansvar i artens bevarande.

Västersjön:

Ett par häckar inom området.

A108 Tjäder

Nationellt:

Den svenska populationen har uppskattats till 84 000 - 110 000 par (1990-talets mitt), vilket utgör ca 10 % av det europeiska beståndet (inkl. europeiska Ryssland). Starka minskningar har under de senaste 30 åren registrerats i Götaland och Svealand och även lokalt i Norrland. Orsaken till

minskningen av tjäder beror främst på det storskaliga skogsbruket där landskapet kraftigt fragmenteras och stora monokulturer av gran och tall ersätter den tidigare, mer varierade skogen. Totalt sett finns dock inget hot mot artens fortlevnad i Sverige.

Västersjön:

Förekommer sparsamt till allmänt i området. Populationsstorlek och populationsutveckling är okänd. Bevarandestatus är oklar men troligen gynnsam.

A104 Järpe

Nationellt:

Järpen häckar i hela landet med undantag från den fjällnära skogen samt Öland och Gotland. Arten har minskat betydligt under de senaste 30 åren på grund av det moderna skogsbruket. Idag uppskattas den svenska populationen till drygt 100 000 par, vilket beräknas utgöra cirka 17 % av den europeiska populationen utanför Ryssland. Trots en påtaglig minskning av det svenska beståndet anses arten inte vara hotad i landet.

Västersjön:

Förekommer sparsamt till allmänt i området. Populationsstorlek och populationsutveckling är okänd. Bevarandestatus är oklar men troligen gynnsam.

A127 Trana

Nationellt:

Antalet tranor har ökat markant sedan mitten av 1980-talet, speciellt märkbart i Götaland och Svealand. Tranor häckar numera relativt jämnt spritt i samtliga län. År 2003 beräknades antalet häckande par till åtminstone 15000, kanske över 20000 par. Därtill kommer ett stort antal ungfåglar. Det svenska beståndet utgör 20-38 % av europapopulationen, varför Sverige har ett stort ansvar för arten.

BirdLife International listar tranan som *sårbar* i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att den globala populationen inte är koncentrerad till Europa, men att arten har en otillfredsställande bevarandestatus i Europa.

Västersjön:

Arten häckar med 1-3 par.

A140 Ljungpipare

Nationellt:

Det svenska ljungpiparbeståndet uppskattas till mellan 50000 och 70000 par var av närmare 90 % förekommer i fjällen. Arten häckar dock i de flesta svenska län. I norra Sverige bedöms beståndet vara tämligen konstant. I landets södra del är dock situationen mer bekymrande. Ljungpipare har under 1990-talet minskat kraftigt både på Sydsvenska höglandet och på Ölands alvar. Utvecklingen ser mycket dystert ut och stora insatser krävs för att bibehålla livskraftiga bestånd i dessa landsdelar. Igenväxning av öppna marker och torrläggning av myrmarker är de största hoten mot arten.

BirdLife International listar ljunpiparen som *secure* i Europa och menar att det är angeläget att Europa tar sitt ansvar i att bevara arten. Arten placeras i SPEC kategori 4, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa samt att den har en tillfredsställande bevarandestatus i regionen som stort. Det Europeiska beståndet beräknas till minst 500000 par.

Västersjön:

Arten häckar. Populationsstorlek och populationsutveckling är okänd. Bevarandestatus är oklar.

A166 Grönbena

Nationellt:

Det svenska beståndet av grönbena uppskattas till 50 000-100 000 par. Grönbena är en vanlig häckfågel i mellersta och norra Sverige. I landets södra delar är fågeln mer ovanlig. Grönbena är tillsammans med brushane de vanligaste vadarna på norrländska myrar. Sedan mitten av 1980-talet har grönbenan gått kraftigt tillbaka i södra Sverige. Tillbakagången beror till stor del på utebliven hävd av sankstränder samt torrläggning av våtmarker.

BirdLife international listar grönbena som *declining* i Europa och påpekar att det är viktigt att Europa tar sitt ansvar i artens bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att den inom sitt europeiska utbredningsområde har en otillfredsställande bevarandestatus.

Västersjön:

Arten häckar. Populationsstorlek och populationsutveckling är okänd. Bevarandestatus är oklar.

A241 Tretåig hackspett

Nationellt:

Tretåig hackspett häckar regelbundet i mellersta och norra Sverige, men är numera ovanlig söder om den biologiska norrlandsgränsen. Tillfälliga häckningar har konstaterats på Sydsvenska höglandet ner till Hallandsåsen i Skåne.

Det svenska beståndet beräknades vid mitten av 1990-talet till mellan 5 500 och 7 500 par, vilket utgör cirka 10 % av det samlade europeiska beståndet på knappt 60 000 par.

Det svenska beståndet har minskat kraftigt under hela 1900-talet och i ökande takt efter 1950. Minskningen i de kustnära, av skogsbruk hårdast påverkade delarna av Norrland uppgår förmodligen till minst 80 %. Som en följd av detta har tyngdpunkten i artens förekomst gradvis förskjutits allt längre in mot de klimatiskt mer utsatta och totalt sett mindre produktiva fjällnära skogsområdena.

Tretåig hackspett är rödlistad i kategorin Sårbar (VU) i Sverige. BirdLife International listar tretåig hackspett som Declining i Europa och menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att arten inom regionen har en otillfredsställande bevarandestatus.

Västersjön:

Förekommer sparsamt i myrens omgivande sumpskogar. Populationsstorlek och populationsutveckling är okänd. Bevarandestatus är oklar men troligen gynnsam.

A338 Törnskata

Nationellt:

Törnskatan häckar i samtliga svenska län. Beståndet i Norrlands inland och fjällen är dock mycket svagt. Antalet törnskator i landet uppskattas till mellan 26000 och 34000 par, vilket motsvarar cirka 1 % av det totala europeiska beståndet.

Det svenska beståndet har under de senast 25 åren uppvisat en stark tillbakagång, minskningen motsvarar ca 2/3 av beståndet. Arten anses dock inte hotad i landet. Bird Life International listar arten som *declining* i Europa. Arten placeras vidare i SPEC kategori 3 vilket innebär att artens utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att den där har en otillfredsställande status.

Västersjön:

Populationsstorlek och populationsutveckling är okänd. Bevarandestatus är oklar.

A409 Orre

Nationellt:

Den svenska populationen har uppskattats till minst 170 000 par (1990-talets mitt). Den svenska andelen av den europeiska populationen (inkl. europeiska Ryssland) är minst 20 %. Många uppgifter från Götaland och Svealand tyder på starkt minskande stammar under 1990-talet.

BirdLife International betecknar orren som *sårbar* i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att den globala populationen inte är koncentrerad till Europa men att arten har en otillfredsställande bevarandestatus i området.

Västersjön:

Förekommer sparsamt till allmänt i området. Populationsstorlek och populationsutveckling är okänd. Bevarandestatus är oklar men troligen gynnsam.

Uppföljning

För att bedöma naturtyper och arters bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras. Nedan beskrivs när och hur de olika bevarandemålen ska följas upp.

Uppföljningsprojekt är under utarbetande och komplettering kommer att ske då projektets riktlinjer och metoder är möjliga att tillämpa.

Bilagor

1. Avgränsning av Natura 2000-området.
2. Utbredning av ingående naturtyper (klart efter basinvnteringen)

Referenser

Länsstyrelsen i Värmlands län. Bakgrundsmaterial till eventuellt bildande av naturreservat vid Västersjön. Karlstad.

Löfroth, M m.fl. 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverkets förlag, Stockholm.

Naturvårdsverket. *Natura 2000 – Art och naturtypsvisa vägledningar*. (<http://www.naturvardsverket.se>)

Naturvårdsverket. 1994. *Myrskyddsplan för Sverige*.

Naturvårdsverket. 2004. *Parametrar och metoder för uppföljning i Natura 2000*.
Version 4: 2004-05-07.

Wennerholm, H. 1984. *Naturvårdsinventering i Värmland, Torsby kommun*. Länsstyrelsen i Värmlands län. Karlstad.